

Sygn. akt III RC 434/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2014 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie :

Przewodniczący: SSR Bartłomiej Pawlik

Protokolant: Marta Michniewicz

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2014 roku w Świdnicy sprawy

z powództwa B. K. (1)

przeciwko D. Z. i W. Z.

o alimenty

I. powództwo oddała;

II. zasądza od powódki B. K. (1) na rzecz pozwanego D. Z. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu – kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sygnatura akt III RC 434/13

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego w Świdnicy w dniu 10 maja 2013 roku powódka B. K. (1) domagała się zasądzenia na rzecz swojej matki K. Z. od pozwanych W. Z., D. Z. i M. W., alimentów w kwotach po 400 zł miesięcznie od każdego pozwanych. W uzasadnieniu swojego powództwa B. K. (1) podała, że jest córką K. Z., zaś jej matka jest osobą straszłą i schorowaną, cierpiącą na zespół otępienny uniemożliwiający jej samodzielne funkcjonowanie. Matka powódki wymaga w związku z tym stałej pomocy ze strony osób trzecich. Powódka, jako jedyna sprawuje opiekę nad matką oraz łoży na jej utrzymanie. Pozwani, którzy są rodzeństwem B. K. (1) nie partycypują w kosztach utrzymania matki i nie pomagają w opiece nad nią. K. Z. utrzymuje się jedynie z emerytury, która nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich kosztów związanych z jej utrzymaniem oraz na zakup niezbędnych leków. B. K. (1) oceniła średni miesięczny koszt utrzymania matki K. Z. w wysokości podpowiadającej około 3000 zł miesięcznie, na którą składają między innymi koszty wynagrodzenia dla opiekunki matki wynoszące około 1500 zł miesięcznie, koszty leczenia i zakupu lekarstw w wysokości około 500 zł miesięcznie, koszty utrzymania mieszkania po około 500 zł i wyżywienie po około 400 zł.

W piśmie procesowym wniesionym od sądu w dniu 01 lipca 2013 roku powódka rozszerzyła żądanie pozwu, domagając się zasądzenia od każdego z pozwanych alimentów w kwotach po 600 zł miesięcznie. Ponadto z uwagi na toczące się w Sądzie Okręgowym w Świdnicy I Wydziale Cywilny postępowanie o ubezwłasnowolnienie całkowite K. Z., wniosła o zawieszenie postępowania o alimenty do czasu zakończenia tego postępowania.

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2013 roku sąd oddalił wniosek powódki o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie. Sąd ustalił wówczas, że w sprawie o ubezwłasnowolnienie K. Z., która toczyła się przez Sądem Okręgowym w Świdnicy w dniu 18 czerwca 2013 roku nastąpił zwrot wniosku.

Pozwany W. Z. w odpowiedzi na pozew, która wpłynęła do Sądu w dniu 07 października 2013 roku, wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, że mieszka w W. i zarabia po ok. 1150 euro miesięcznie, jego żona nie ma stałego zatrudnienia, pracuje jedynie dorywczo, uzyskując niskie dochody. Miesięczne koszty utrzymania, jakie ponosi pozwany wynoszą od 1.090 euro do 1.390 euro. Pozwany podniósł, że wcześniej wspólnie z rodzeństwem uzgodnili, że każde z nich będzie opłacać opiekunkę dla matki, przeznaczając na to po 320 zł miesięcznie. Pozwany w okresie od lutego do września 2012 r. płacił takie kwoty, ale gdy okazało się, że jego brat nie opłaca swojej części, pozwany odmówił dalszej partycypacji w tych kosztach. Ponadto pozwany W. Z. podniósł, że w jego obecnej sytuacji materialnej nie jest w stanie płacić alimentów na matkę.

Pozwany D. Z. w odpowiedzi na pozew, wniesionej do sądu w dniu 10 października 2013 roku, wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że pracuje, przy czym jego dalsze zatrudnienie jest niepewne, natomiast jego żona przebywa na urlopie wychowawczym i z tego tytułu jedynie do marca 2014 r. pobierać będzie zasiłek. Pozwany podał, iż jego sytuacja materialna jest ciężka ponieważ na utrzymaniu ma dwie małoletnie córki, z których młodsza wymagała stałej rehabilitacji i specjalistycznego leczenia. Pozwany ocenił, że miesięczne wydatki, jakie ponosi na utrzymanie rodziny kształtują się w wysokości około 3100 euro miesięcznie i zważywszy na uzyskiwane dochody nie jest w stanie płacić alimentów na rzecz matki bez uszczerbku dla utrzymania swojej rodziny.

W piśmie wniesionym do sądu w dniu 27 stycznia 2014 roku powódka cofnęła pozew wniesiony przeciwko pozwanej M. W., zrzekając się roszczenia w stosunku do jej osoby. Ponadto zmodyfikowała powództwo w ten sposób, że pozwana M. W. przyłączyła się do sprawy w charakterze strony powodowej. W związku z częściowym cofnięciem powództwa Sąd postanowieniem z dnia 03 lutego 2014 roku umorzył postępowanie w części dotyczącej pozwanej M. W.. Sąd dodatkowo wezwał powódkę do wskazania na jakich zasadach M. W. miałyby przyłączyć się do sprawy w charakterze powódki. W odpowiedzi na to wezwanie w piśmie wniesionym do sądu w dniu 24 lutego 2014 roku powódka cofnęła wniosek o zmianę powództwa określając, że strona powodową jest wyłącznie B. K. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka B. K. (1) urodziła się (...) jest córką K. Z. i J. Z..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia powódki k. 5.

Pozwany D. Z. urodził się (...) w Ś.. Pozwany W. Z. urodził się (...) w Ś.. Obaj pozwani są braćmi powódki oraz synami K. Z. i J. Z..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia W. Z. k. 342; odpis skrócony aktu urodzenia D. Z. k. 343.

K. Z. urodziła się w dniu (...). Posiada jeszcze jedną córkę M. W., natomiast jej mąż zmarł.

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia K. S. (obecnie Z.) oraz okoliczności bezsporne.

K. Z. mieszka w Ś.. Uprawniona jest do pobierania renty rodzinnej w wysokości po 1525 zł netto miesięcznie. K. Z. na skutek wypadku i doznania urazu mózgu w postaci krwiaka śródmózgowego cierpi na zespół otepienny z zespołem pourazowym. Z tego powodu nie jest w stanie samodzielnie podejmować decyzji oraz wymaga ubezwłasnowolnienia. Nie jest też w stanie samodzielnie funkcjonować i wymaga całodobowej. Ponieważ zarówno powódka B. K. (1) jak i jej rodzeństwo zamieszkują za granicą, opiekę nad nią sprawuje opiekunka wyznaczona przez (...) w Ś., spośród osób zatrudnianych przez (...) w Ś.. Wynagrodzenie opiekunki wynosi od 178 do 205 zł miesięcznie. Usługi opiekuńcze zapewniane przez opiekunkę przydzieloną przez MOPS świadczone są przez 3 godziny dziennie i dlatego na pozostały czas B. K. (1) zmuszona jest dodatkowo zatrudniać opiekunkę, przy czym bezumownie, a opiekę nad matką płaci opiekunce dodatkowo po 1500 zł miesięcznie. Koszty wynajęcia opiekunki ponosi obecnie wspólnie z siostrą M. W.. B. K. (1) zarządza osobiście środkami finansowymi wpływającymi z tytułu renty rodzinnej na konto jej matki. Tytułem czynszu za mieszkanie matki płaci po 377 zł miesięcznie, po 30 zł miesięcznie za energie elektryczną, tyle samo za gaz, po 35 zł miesięcznie za wywóz śmieci i po 29 zł miesięcznie za telewizję. Na wyżywienie matki przekazuje opiekunce

po 400 zł miesięcznie, na leki dla matki wydaje po 400 zł miesięcznie, zaś na środki czystości dla niej po 100 zł miesięcznie. Dodatkowo ponosi koszty wizyt i badań lekarskich matki. Siostra M. W. na utrzymanie matki przekazuje powódce kwoty po 650 zł miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie lekarskie (...) w Ś. k. 7-8, decyzja Dyrektora Biura (...) o waloryzacji renty rodzinnej z dnia 01 marca 2013 roku k. 245, rachunki wystawione przez (...) w Ś. za usługi opiekuńcze świadczone dla K. Z. k. 241,243 oraz potwierdzenie wystawione przez (...) w Ś., k. 242, faktury za zakup leków wystawione dla K. Z. k. 9,10,11,12,16, 236,237,238,,239,240, faktury wystawione przez (...) w Ś. k. 233,234, rachunki wystawione przez (...) lek. med B. S. w D. za badania okulistyczne z dnia 03 stycznia 2014 r. i rachunek wystawiony przez lek. med. A. D. z dnia 03 stycznia 2014 r. za konsultację psychiatryczną k: 235, informacja o wysokości opłat za mieszkanie wystawiona przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Ś. z dnia 17 września 2013 r. k. 246, dowody przelewów z konta bankowego w (...) dokonywane w imieniu K. Z. k. 247-254, zeznania B. K. (1) z dnia 25 marca 2014 roku k. 346.

Powódka B. K. (1) na stałe mieszka ze swoim mężem w Austrii. Powódka utrzymuje się z bezumownego świadczenia opieki dla osób starszych i jak twierdzi zarabia po około 200 euro tygodniowo. Mąż powódki od listopada 2013 roku jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku w wysokości 750 euro miesięcznie.

Dowód: zeznania B. K. (1) z dnia 25 marca 2014 roku k. 346.

Pozwany D. Z. ma 37 lat i wraz z żoną i dwójką małoletnich dzieci mieszka w S. w Niemczech. Córki pozwanego mają 15 lat i 1 rok. Pozwany zatrudniony jest w firmie drobiarskiej i zarabia po około 1400-1600 euro miesięcznie. Żona pozwanego do lutego 2014 roku przebywała na urlopie wychowawczym i pobierała zasiłek. Obecnie zasiłek żonie pozwanego już nie przysługuje i pozwany stał się jedynym żywicielem rodziny. Pozwany pobiera także zasiłki rodzinne na rzecz dzieci w wysokości po około 170 euro miesięczne na każde z nich. Młodsza córka pozwanego M. Z. (1) cierpi na lekkie porażenie dziecięce i wymaga stałej rehabilitacji. Na jej leczenie i dojazdy na rehabilitację pozwany wydaje po około 300 euro miesięcznie. Rodzina pozwanego na utrzymanie mieszkania przeznacza w skali miesiąca następujące kwoty: po 200 euro tytułem czynszu, po 300 euro za ogrzewanie, 100 euro za energię elektryczną, po 40 euro za telefon. Pozwany i jego żona są właścicielami mieszkania w Polsce, które wynajmuje za kwotę po około 1600 zł miesięcznie. Z tej kwoty opłaca podatek od najmu w wysokości po 100 zł miesięcznie i czynsz w kwocie 300 zł miesięcznie. D. Z. zaciągnął kredyt na zakup samochodu marki F. (...) w łącznej wysokości 30 000 euro, którego miesięczna rata wynosi po 370 euro. Pozwany dojeżdża do pracy samochodem i na paliwo wydaje około 200 euro miesięcznie. Oprócz tego pozwany spłaca także pożyczki zaciągnięte na bieżące wydatki w kwotach po około 64 euro miesięcznie i około 350 euro miesięcznie. Starsza córka pozwanego uczęszcza do klasy VII szkoły podstawowej. Łączny miesięczny koszt utrzymania swojej rodziny pozwany D. Z. określił w wysokości około 3.100-3.200 euro miesięcznie.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa pozwanego D. Z. i K. K. k. 93, odpisy skrócone aktów urodzenia małoletnich A. Z. i M. Z. (1) k. 94, uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego umowy o pracę pozwanego z dnia 01 listopada 2011 r. k. 101, uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego zaświadczenia firmy (...) k. 102-104; uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego informacji dotyczącej zasiłku rodzinnego pobieranego przez pozwanego k. 105; uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego pisma C. H. z dnia 03 maja 2013 r. k: 95-100, uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego umów kredytowych z dnia 20 czerwca 2012 r. k. 106-107, z dnia 15 marca 2014 r. k. 108-109, z S. C. Bank k. 110-112, umowy o kartę kredytowa z C. F. k. 113-114, dowody opłat mieszkaniowych pozwanego D. Z. k. 119-127, zeznania pozwanego D. Z. z dnia 25 marca 2014 r. k: 346-347;

Pozwany W. Z. ma 49 lat i obecnie mieszka w W. w Austrii. Pozwany pozostaje w związku małżeńskim z B. Z.. Dzieci pozwanego są pełnoletnie i ukończyły edukację. Pozwany pracuje przy sprzątanii klatek schodowych i zarabia po około 1.100 euro miesięcznie, natomiast jego żona nie ma stałej pracy i czasami podejmuje zajęcia dorywcze. Razem z pozwanym mieszka jego pełnoletni syn, który obecnie nie ma pracy. Pozwany z żoną wynajmują mieszkanie w W., za które płacą tytułem czynszu po 600 euro miesięcznie. Natomiast za gaz i prąd płacą po 400 euro co dwa miesiące. Pozwany spłaca także raty za zakup samochodu marki V. (...) z 2005 roku wynoszące po 270 euro miesięcznie oraz płaci po 80 euro miesięcznie tytułem ubezpieczenia za ten samochód. W. Z. jest także właścicielem mieszkania w Polsce,

którego jednak nie wynajmuje, bo służy mu w czasie, gdy przebywa w Polsce. Pozwany początkowo do września 2012 r. przekazywał powódce po 320 zł miesięcznie na opłacenie opiekunki dla matki. Potem przestał przysyłać pieniądze.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa W. Z. i B. K. (2) k. 52, odpisy skrócone aktów urodzenia M. Z. (2) i M. Z. (3) k; 53,54, uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego potwierdzanie zatrudnienia i wynagrodzenia pozwanego z dnia 24 września 2013 r. k. 56, uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego wniosku kredytowego pozwanego k. 57, rozliczenia polisy ubezpieczeniowej pozwanego k. 59, dowody przelewów bankowych związanych z konta B. Z. k. 60-86; zeznania pozwanego W. Z. z dnia 25 marca 2014 r. k: 347;

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył co następuje:

Powódka żądanie pozwu opiera na przepisach art. 128, art. 129 § 1 i 2 oraz art. 133 § 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (k.r.o.). Zgodnie z powołanymi wyżej przepisami obowiązek dostarczania środków utrzymania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo, zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych, obciąża bliższych stopniem przed dalszymi. Krewnych w tym samym stopniu obowiązek alimentacyjny obciąża w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym. W przypadku obowiązku alimentacyjnego pełnoletnich dzieci względem rodziców, rodzic uprawniony jest do świadczeń alimentacyjnych tylko gdy znajduje się w niedostatku.

Powództwo B. K. (1) nie może być uwzględnione z powodu braku po jej stronie legitymacji czynnej do jego wytoczenia.

Prawa i obowiązki alimentacyjne mają charakter ściśle osobisty, związany z osobami uprawnionego i zobowiązanego do alimentacji (na co wielokrotnie powoływał się Sąd Najwyższy, chociażby w uzasadnieniu uchwały SN z dnia 24 lutego 2011 r., III CZP 134/10). Obowiązek alimentacyjny jest rodzinnoprawnym stosunkiem zobowiązaniowym. W związku z powyższym roszczenia alimentacyjne mogą być realizowane jedynie pomiędzy stronami tego stosunku. Niedopuszczalne jest natomiast wytoczenie powództwa o alimenty przez osobę niebędącą stroną stosunku alimentacyjnego. Powódka B. K. (1), reprezentowana w sprawie przez zawodowego pełnomocnika, w pozwie i dalszych pismach składanych w sprawie, jasno i jednoznacznie wskazała swoją rolę procesową, określając się, jako powódka. Dopuszczalność działania i reprezentowania strony będącej osobą fizyczną w postępowaniu cywilnym przez inne osoby może mieć miejsce tylko w wypadkach prawem przewidzianych, tj. jako przedstawiciel ustawowy strony (art. 66 k.p.c.), bądź jako jej pełnomocnik (art. 86 k.p.c.). W żadnej z tych ról nie występuje w sprawie powódka B. K. (1). W szczególności nie mogła ona działać w sprawie w charakterze pełnomocnika swojej matki, bowiem stan zdrowia psychicznego matki uniemożliwiał udzielenie jej stosowanego pełnomocnictwa. Do dnia wyrokowania w sprawie nie nastąpiło też ubezwłasnowolnienie K. Z., a zatem powódka B. K. (1) nie mogła działać w jej imieniu w charakterze przedstawiciela ustawowego. Wskazać przy tym należy, że tylko w przypadku prawomocnego orzeczenia o ubezwłasnowolnieniu K. Z. utraciłaby ona zdolność procesową (art. 65 § 1 k.p.c.), zaś do tego czasu, niezależnie od stanu jej zdrowia psychicznego, zdolność taką zachowuje. W sytuacji braku legitymacji czynnej do działania w sprawie przez B. K. (1), powinno nastąpić przekształcenie podmiotowe po stronie powodowej, w oparciu o przepisy art. 196 § 1 k.p.c. Przekształcenia takiego sąd nie może jednak dokonać z urzędu, zaś strona powodowa wniosku takiego w toku sprawy nie złożyła. Ramy podmiotowe każdej sprawy wyznacza pozew, w którym określone zostają strony postępowania i po skutecznym wniesieniu pozwu niedopuszczalne jest dowolne modyfikowanie przez stronę powodową określenia stron sprawy. Odbić się to może jedynie w okolicznościach i w trybie przewidzianym w przepisach art. 194 -198 k.p.c. Brak było podstaw do uwzględnienia wniosku pełnomocnika powódki o zawieszenie postępowania w sprawie do czasu zakończenia postępowania o ubezwłasnowolnienie K. Z., bowiem jak wyżej wskazano, K. Z. nie jest stroną powodową w niniejszej sprawie, zaś w sprawie nie nastąpiło przekształcenie podmiotowe po stronie powodowej. Wytoczenie powództwa w sprawie przez B. K. (1) było przedwcześnie, bowiem w pierwszej kolejności powinna ona doprowadzić do uregulowania sytuacji prawnej swojej matki, zaś z powództwem mogłaby skutecznie wystąpić w jej imieniu tylko pod warunkiem ustanowienia jej opiekunem prawnym dla matki. Na obecnym etapie postępowania nie jest natomiast jeszcze przesądzone, że to właśnie ona zostałaby ustanowiona tym opiekunem. Wskazać też należy, że zgodnie z art. 156 k.r.o. opiekun prawny we wszystkich ważniejszych sprawach dotyczących podopiecznego powinien uzyskać zgodę sądu, co dotyczy również wytoczenia powództwa w imieniu

podopiecznego. Sąd sugerował pełnomocnikowi powódki rozważenie kwestii występowania po stronie powódki legitymacji czynnej do wniesienia powództwa, wzywając pełnomocnika do wykazania uprawnienia B. K. (1) w tym zakresie. W odpowiedzi na to wezwanie pełnomocnik powódki powołał się na utratę przez K. Z. zdolności sądowej, co jednak nie miało miejsca, bowiem zgodnie z art. 64 § 1 k.p.c. każda osoba fizyczna, od urodzenia aż do śmierci, posiada zdolność sądową. K. Z. do dnia wyrokowania w sprawie nie utraciła też zdolności procesowej, o czym była mowa na wstępie zważeń.

Brak legitymacji czynnej po stronie powodowej skutkowało oddaleniem powództwa (punkt I sentencji wyroku).

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 2 k.p.c. uwzględniając przepisy § 2 ust 2, § 6a ust. 1 pkt 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) tekst jednolity – Dz. U. Nr 163 poz. 1349 z późniejszymi zmianami (punkt II sentencji wyroku).